

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорушцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередє застереженє.—

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесєня по 30 сот. від стрічки.

Пропаганда православія між Русинами.

Під сим заголовком помістив «Przegląd powszechny» за листопад 1908 р. статю о. Павельского (стр. 264—268), яку з огляду на її вагу вважаємо умисним подати в цілости. Наше духовенство повинно би звернути бачну увагу на сю пропаганду, яку давніше ведено тайком, а нині, під впливом заяви Dziennika polskiego, що в Галичині „nie zaszkodziło by trochę prawosławia“ таї під впливом зміни в поглядах деяких польських кругів на москвофілію, ся пропаганда йде свобідно і відкрито. Заява католицького Dziennika polskiego і картинна робота наших москвофілів почали вже видавати плоди. Для нас ся справа не повинна бути байдужною. Ми обов'язані дбати, щоб ся пропаганда даліше не ширилася і то не лише з принципіальних, релігійних, але також з причин національних, бо ніхто стільки не причинив ся до винародовлення за кордоном нашої інтелігенції, що православна церква, бо досвідчить, що сучасне православ'є в Росії є запорою всякого поступу, що православна церква стоїть на услугах реакції, яка значить свій шлях шибеницями і трупами.

В статі „Przegląd-y powszechn-ого“ ч такмо:

«Після досить довгого періоду тишини, починає в нашм краю поновно являти ся пропаганда православія. Літом почала виходити в Перемишлі часопись «Русская Воля», яка цілком явно виїсдила сей прапор, а небавом опісля зайшла подія, що ввела всіх в формальне зливованє. Отже кілька тисяч(?) католиків Русинів переходить через російську границю і устроює збіне паломництво до двох головних столиць хизматичкої проваганди, до Почаєва та Києва. Протягом цілого тяжня беруть они участь в богослужєнях, слуханнх проповідій, а вкінци зяосмотрєні обильно в стоси пасьм і брошур, що агітують за православієм, вертають домів, вносячи під селянські стріхи перші почини дальшої проваганди. Публична опінія була в першій хвилі сею подією подражнена а навіть обурєна кількома фактами, які досадно ілюстровали те, що діяло ся в часі сего паломництва. Однек небавом настало успоковнє, бо публична опінія дуріла ся тим, що се спорадичний випадок без дальших наслідків. На жаль, справа виглядає инакше. Не шукаючи далеко, возьмім в руку агітаційне православне письмо п. з. „Почаєвскія Извєстія“ а найдемо там листи руських селян з Галичини, що яскраво малюють, з яким почуванєм вернули учасники паломництва до краю. Колиб ми навіть припускали, що листи сї писані в почаївській редакції, то і з сего потїха не велика, бо згаданє письмо щирить ся по руських селах Галичини, а

навязуючи до паломництва, нанязує рівночасно злуку з його учасниками а супротив інших читачів є оно дуже сильним, агітаційним середником. Не відричи буде, коли наведемо вїмки з сих листів. В першім листі (с. 570 з дня 10. вересня) читаємо:

«Не можу звітути і доки жити мого не забуду сїї паломної і святочної годни, коли я, простий сільський робітник удостоїв ся стрінути ся з Вами і бути гостем в сьвятім монастири Почаївскої Божої Матері і біля гробу благословєного Йова, и чайского ігумена. До кінця мого життя задержить ся в моїм серці пам'ять про навідає сьвятої гори і про чудотворний образ Прєсв'ятої Діви. З слезами радости посилаю Вам, дорогой Отче, сїй лист, писаний моєю неумілою рукою, щоби поділити ся з Вами моєю душевною радостью, як Ви, дорогі Отче, ділили ся з нами хлїбом і солюю».

«Сьвяті отці! я живу 40 літ на сьвітї, а такого радисного, такого одушевєного, такого широго і сердєчного, чаруючого серце угошеня, якого я враз з моїми товаришами у Вас зявив, доси ніколи не досвідчив».

«Мені неможливо, мені не став розуму, я недостойний не маю слів, щоби мїг висловити мою радість і найвишєне духове вдоволенє, яким мене обдаровали ваше братнє чувство, ваша, щира, сердєчна любов».

«За все те я не можу не переслати Вам мєї глибокої і сердєчної вдячності, Але я не маю сил і не можу наліти слів, якими мїг би я виповісти мою сердєчну подяку за сю велику честь, яку ви нам зробили, стрічаючи і ведуча нас з процесією (як великих панів) до воріт почаївскої сьвятинї. О, Бже! предсї ми не були достойними такїї почеси, ми нікчемні заграничні грїшники!»

«Дорогі і всіми нами шановні Отці! Повірте мені, що від сего памятного дня, я немов би на ново народив ся на сьвіт, я чую у всіх моїх членах і мязах сьвяжу силу, мені отворили ся очі, я узрів сьвітло, якого доси не знав. Я блукав доси в польсько-взуйтським-унїятським болотї і не знав, де правда, а де лож. Але тепер.. тепер я прозрів, тепер я пізнав правду і пізнав велику, сильну, необи́жену, сьвяту Русь. Тепер я підношу ви соко голову, тепер гляджу сьміло і ясно в будуччину нашого „русского“ народа, бо вірю сьильно, що нема на сьвітї сили, яка могла би зломити Русь, тому, бо тільки у Росіїи чиста православна віра, бо лише у Росіїи є правдива християньска любов. А де любов, там і Бог, а де Бог, там ніяка, невольна сила нічого не вдїє. Від тепер ми всі, галичкі Русини яєним оком глядимо на божий сьвіт, від тепер можемо сьміло нашим ворогам глянути в очи, бо ми пізнали, що ми не покинені сироти та що на нас не забули наші братя великої, стоміліонової Русї. Від тепер можемо сьміло кликнути на цілу галичку і прикарпатську Русь словами св. Евангелія: „Будьтє відважні, не

бійтє ся, бо я з вами“. Кріпи ся ціла Червона Русє, з тобою Бог, бо з тобою велика, велична, неподільна стоміліонова Русь!»

(Конець буде).

Турецкий Парламент.

(X) З д. 17-им грудня с. р. щезла останна європейска самовладна держава. Туреччина впровадила в дійсности у себе конституцію, має вже свій парламент, котрого сєсії почала ся з названим днем. Вправдї ще не всюди в просторїи Османьскої монархії переведєно вибори і не можна собі ще уявити повного образу парламентарної предстиви турецкої, але на сєсію явили ся вже більше як дві третини послів, отже до правосильности ухвал потрібне число (всіх послів має бути 280). Є се представники з двох частей сьвіта, з Європи і Азії і они мають заєсти до спільної законодатної роботи. Арабські послы явили ся уже всі, а також представники Сьв. Землі — на жаль три музулмани.

Нї одна може держава не добила ся так легким способом конституції, як Туреччина, бо не полила ся там кров за дїя того, що не було нігде ворохобнї, хоч давнїйшими часами задля таких змагань упало чимало жертв. Македонїи була сею довголітною болячкою Туреччини, там був сей вулькан, з котрого вийшла попука до винороту давного устрою державного, там виступила війскова залага під проводом визначних офіцерів проти самовлади, а султан Абдуль Гамід пристав на конституцію, щоби не втратити престолоа. Молодотурецкий комітет припильнував уже того, щоби конституция не остала ся лише обіцянкою, бо супротив всьятних змагань старотурків до удержаня самовлади мав комітет забезпечєну поміч війска і офіцерів. Так слово стало ся дійсностью.

Але тепер наспіла труднїйша дїя Туреччини задача — тепер треба приступити до справдєсньої роботи, до розвязки двох вельми важних а трудних питань: фінансового і національного, а сїх питань не можна ніяким способом обминути.

Турецкі фінанси вже довгий час вельми лихі, хоч добре уладжена управа могла би довести до значних доходів з податків, цлових оплат і з землі. Обдовжена у заграничних вірителів Туреччина має над собою установлену межинародну комісію довжну, котра вельми обмежує

фінансову самостійність держави. Ся комісія забирає велику пайку доходів, щоби покривати заграничні довги. Але тими останками грошових засобів, які лишають ся ще по сплаті довжних рат, господарювало ся доси справді по турецьки. Отже наспіла тепер пора для гурецького парламенту завести лад у фінансовій господарці. Чи сю задачу сповнить парламент — побачимо. Цлових оплат підвишати вже не можна, бо они вельми високі і недавно що підвишені, а велику часть їх оплачує якраз заграниця. Податки державні також високі, отже поправа фінансового положення може бути досягнена тільки ощадністю і сумлінною та чесною господаркою. Наколи податки будуть впливати до державного скарбу а не застрягати муть по кишнях податковичів, наколи публичного гроша буде уживаги ся на потрібні і хосенні річи, то вистане все покрити, бо великих вкладів на військо і флоту не потребує тепер робити Туреччина.

Одначе ще труднійше є національне питання. Конституція постановляє вправді рівноправність всіх горожан без різниці народности і віри і се можна вважати значним поступом вперед. Македонську справу, яку безуспішно намагали ся европ. держави опікунчі розв'язати, полагодили, як здавало ся, відразу молодотурки, бо спершу завзята боротьба між Турками, Болгарами, Греками і Куцоволохами там була втихомирила ся. Але тепер она розгоріла ся наново, і ще не знати, як там випали вибори, хоч уже підчас виборчого руху Греки і Болгари жалували ся на молодотурецкі насильства. Таксамо невдоволені Греки в Царгороді.

Окрім народностей названих в Македонії, треба ще згадати про Альбанців, Вірмен і Арабів. Всі ті народности мають свої окремі потреби і допомоги, отже се справді велитенська робота, спровадити все те до якогось спільного пожиття і естования, до зрозуміння спільної державної ідеї. Залежати ме се головно від верховладного молодотурецького сторонництва, розумним уміркованем із сеї різнонародної мішанини витворити одноцілу державу, щоби при суперечній боротьбі не розбило ся все те на дрібні частини. При тім треба і великої державно-політичної здібности, щоби добре полагодити се питання, як се бачимо на нерозв'язанім ще національнім питаню в Австро-угорській монархії.

Европа споглядає на турецький парламент з радістю і з тривогою. Тривожно се для Європи, що в руках парламенту спочиває рішення мира або війни. Молодотурецький рух, що довів до перестрою Туреччини, причинив ся при тім до заострення межинародних відносин, а на овиді Європи повисли наслідком того темні хмари. Молодотурки бажали розбудити турецьку народну свідомість і зволити ся з під чужої опіки, але довели до крайности і замість здорового народолобства довели до шкідної і грізної загорілости. Балканське пересиленє дійшло до поважного і небезпечного звороту, бо молодотурки послушали підшептів Англії і викликали бойкот проти Австро-Угорщини. А крім того молодотурки

споглядають зневірливим оком і на Німеччину, як не виявило ся недавно в розираві про заграмичну політику в німецькім парламенті.

Наколи отже молодотурецьке сторонництво, котре імовірно буде верховодити в парламенті, покаже справдешні державні здібности і спроможе ся удержати рух у своїх руках, який оно викликало, тоді може діло ним сотворене мати обезпечену тривкість.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На засіданю державної ради з дня 18. с. м. ведено дальше дискусію над злукою Босни і Герцоговини. П. Морзей (хр. сусп.) заявив ся з злукою. П. Глїбовицький промовляв проти злуки. Виступив против того, щоби монархія, котра не може полагодити у себе національних спорів, приступала до виконання балканської програми. За границею набрано всюди переконання, що тим зроблено рішучий крок на дорозі пруско-німецького „Drang nach Osten“. Бесідник вазначив з притиском, що злука не відповідає ані нормам міжнародного права і не лежить ані в інтересі династії ані репрезентованих тут в палаті народів. Відтак заявив ся за союзом з Францією, Росією і Англією а закінчив словами „Los von Preussen“, „Проч з тридержавним союзом“.

По промові п. Бахмана (німец. пост.) замкнено дискусію і вибрано генеральних бесідників Дашиньского і Окуневского.

П. Дашиньський виказував в своїй бесіді, що злука окупованих країв не принесла жадної користи. Відтак перейшов до внутрішньої політики в Австрії а розбираючи ідею неославізму вазначив, що Славяни зовсім не потребують неославізму, котрий був би в Австрії лише відновленем збанкрутованого панславізму. Вкінци вазначив, що єго сторонництво буде голосувати против наглости і першого читаня.

П. Окуневський закинув правительству, що видає Русинів на ласку найзавзятійших їх ворогів. Останніми часами Русини переконали ся знова, що проводирі польского кола, мимо того, що мають мід в устах і в засаді учинили концесії, юдять у Львові против Русинів, відбираючи їм навіть найменші концесії. Відтак зробив закид бесідник правительству за уступки для Угорщини. По полеміці з пос. Гломбінським, застеріг ся против того, щоби точку тяжести політики перенесено до сойму; вкінци заявив, що буде голосувати за наглостию.

Відтак слїдували фактичні спростованя п. Крамаржа на виводи Дашиньского і Дашиньского на спростованя Крамаржа.

Наглість внесень п. Ліхтенштайна і Шустершица ухвалено а внесень п. Адлера і Немеца відкинено, почім приступлено до мерітум. В дискусії промовляв між іншими п. Марков, приписуючи цілу справу злуки з одної сторони впливови німецьких живел, з другої католицькому ультрамонтанізмови. Займан ся по-дрібно трудностями проблему балканського, котрого розв'язаня відложити не можна. Обговорював основно аграрне питання. Взивав Австрію, щоби в разі, колиб взагалі порушено на конференції справу відшкодованя, робила як найбільші уступки в інтересі свого естования і мира. Голосувати буде против мерітум.

Предложено о злуці окупованих кра-

їв і дотичні внесенья відіслано до окремої комісії, зложеної з 52 членів.

Відтак мотивував п. Зільберер нагле внесене в справі закона о повновласті правительства до заключеня торговельно-політичних трактатів. П. Дам противив ся наглости з аграрного становиска.

П. Олесницький поставив внесене о утворенє рускої гірничої школи в східній Галичині.

В дальшій дискусії над законом о повновласті правительства до заключеня торговельно-промислових договорів забрав голос президент кабінету бар. Бінерт, п. Оберляйтнер і Котлярж, почім замкнено дискусію.

Відтак генеральний бесідник «про» п. Гломбінський заявив, що коло польске буде голосувати за законом о повновластности. При поіменнім голосованю (на внесене п. Тра) прийнято внесене п. Зільберера, почім ухвалено торговельно-політичний закон в другім і третім читаню. По перерві жадав п. Зайці Коросец, щоби ще перед святами раджено над суспільним обезпеченем, а п. Гломбінський, щоби палата послів переказала предложене суспільного обезпеченя комісії без першого читаня. Внесене п. Гломбінського прийнято.

Потім прийнято в наглічій дорозі в другім і третім читаню внесене п. Стявртій о приступленє до міжнародної унії о охороні промислової власности і до угоди з німецькою державою в справі взаємної правної охорони промислової. Дальше прийнято закон о міжнародній угоді в справі заборони нічної праці жінок, занятих в промислі, закон о фабрикації сїрників і інших запальних материялів, як також закон в справі продажи кількох державних дїбр. продовженє важности закону о льокальних залїзницях і провкт закону в справі висоти квот для означеня каригідних чинів.

Відтак вибрано комісію з 52 членів, котрій переказано правительственне предложене о суспільнім обезпеченю. З руских послів війшли до комісії п. Бачинський і Олесницький.

В дискусії над запомоговими справами забрав голос п. Василько і вказав на елементарні шкоди, від яких утерпіла східна Галичина і Буковина, та жалив ся, що правительство не поспішило з такою помочію, як би належало. Дотеперішня поміч правительства, то крапля в морю. Ждлив ся дальше, що відписів податкових dokonує ся в сьмішний спосіб, а податкові екзекуції переводить ся з нечуваною сторогостию.

Селяни стоять перед небезпекою голоду, а також годівля худоби є дуже zagrożена. Бесідник взиває правительство, щоби поспішило з видатною помочію. Вкінци заявив, що більша часть руского клубу не голосувала за законом о повновласті тому, щоби запротестувати против того що правительство не робить нічого для селян.

В дискусії забирав ще голос п. Маслянка (всеполяк) о поладженю справи запомог, почім зложив президент святаочні і новорічні желаня і замкнув засіданє.

Новинки

— Календар. В четвер: руско-кат.: Даниїла стовп.; римо-кат.: Адама і Еви, Віг. — В п'ятницю: руско-кат.: Сирідиона еп.; римо-кат.: Рокд. І. Христа.

— Продовженє святаочних ферій. З прочини шкарлятини мають бути ученики львівських шкіл увільнені від науки в днях поміж латинськими а рускими Різдвяними святами. Краєва рада шкільна вже предложила дотичну ухвалу намісникови до затвердженя.

— „Das interessante Blatt“ про Русинів. За останні роки, коли політичні та економічні змагання нашого народу звернули на себе увагу цілої Європи, почали появляти ся в європейській пресі чим раз частіше голоси про наш народ. В числі 43-ім віденського ілюстрованого тижневника „Das interessante Blatt“ поміщено гарну ілюстрацію з життя наших селян. Представлено у ній гарну сцену, як родичі приводять своїх „молодих“ з сьвідками перед сьвященика, як у нас кажуть: „дають на заповіді“. До сеї ілюстрації додає віденська часопись свої уваги, з яких беремо дещо важнішого. „Ще не багато часу ушло від того часу, — зачинає автор сеї замітки — як в Європі потроху привикли до імені „Українець“, яким означає ся самостійний характер народу, про який доси ми мали лише неясне поняття. А тут ми маємо діло не з якимсь відломком народу, не з незначними останками заникаючої раси. Таж Українці, що в більше звані від іменем Русинів, мають в Росії могутчу, національну силу, 16 мільонів (тут трохи помилив ся автор замітки, бо нас в Росії є понад 30 мільонів), яких в Європі лише тому не помічали, що російський уряд здержував розвій української мови і української літератури насильною системою русифікації... Аж рік 1905 поліпшив трохи долю Українців. І у нас в Австрії, виступили Українці-Русини у східній Галичині з сьвідомістю національною і їх могутчі політичні прямованя поставили їх в острій суперечности до Поляків, а національний спір між двома народами Галичини мав свій відгомін кількраз у віденській державній раді. Та не лише політикою звернули на себе Українці увагу, а й оригінальностю свого життя, своїми рідними звичаями й національними обрядами. В тих обрядах містять ся багато прастарих поглядів, мітології, віровань і забубонів, що є приманчивим полем для дослідників народу (етнографів)“... Опісля розказує ся зміст ілюстрації.

— Сенат львівського університету про рускі катедри оголосив отсю заяву:

В осени 1907 р. зістала заключена у Відні поміж правительством а клубом руских послів умова, звана також тодішній президії польского кола. Висловом тої умови був протокол, про якого 4. і 5. точку, що до справ університету, пок. намісник Андрій гр. Потоцький сповістив дня 7. грудня 1907 тодішнього ректора львівского університету. В 5-ій точці заявило правительство, що утворить у львівськім університеті звичайну катедру хемії разом з інститутом і надзвичайну катедру римского права, обі з рускою мовою викладною. Заразом правительство заявило намір покля-

каня на першу катедру радника двора д-ра Горбачевского з Праги, а на другу д-ра Зобкова з Загреба, по можности від літнього півроку 1907/8. Також правительство прирекло, що если би утворене обох або одної з тих катедр або їх намірена обсада показала ся невиконаєма, то правительство дасть по можности найвідповіднійший рівнозначник (würden thunlichst äquivalente Einrichtungen getroffen werden). Академічний сенат і виділи найшли ся супроти довершеної події а виділам остала одинока задача висловлення свого погляду про наукову кваліфікацію названих кандидатів. Заким еще виділи висказали свій погляд, академ. сенат в меморіялі з дня 24. лютого 1908 зазначив своє засадниче становище, згідне з заявою професорів і доцентів з дня 2. марця 1907 року і зазначив з притиском, що правительство має пошанувати автономію виділів не лише що до осіб, але і що до признання потреби самих катедр. При тім покликав ся в рішучий спосіб на найвищий розпорядок з дня 27. цвітня 1879, в яким застережено польську мову урядову і на розпорядок з дня 5. цвітня 1882, забезпечуючий польську мову яко нормальну мову викладну на нашім університеті. Виділи права і філософії заявили ся проти утвореня катедр, предложених правительством, а натомість звернули увагу правительства на ледви що тоді габлітованих руских доцентів цивільної процедури і географії, яко на таких, котрі, при задержанню впрочім звичайного току, що веде до обнятя катедр, могли би в своїм часі бути пропонувані виділами на професорів тих предметів. Зі змісту ухвали сенату, як також з меморіялу з 24. лютого 1908 і звітів виділів виходить, що згідно з академічним сенатом виділи обстоють своє право заявляти ся як що до твореня нових катедр, так і що до хвилі представлення кандидатів, коли на основі їх видатної праці будуть то уважати за відповідні. Академічний сенат, стверджуючи габлітацію тих доцентів, ухвалив: „супроти хосенної опінії, виданої збором професорів виділу філософічного про ледви що габлітованих доцентів цивільної процедури і географії, та з огляду на то, що при успішній праці тих обох доцентів можна надіяти ся представлення їх в звичайнім речинці на надзвичайних професорів, академічний сенат думає, що замість проєктованих катедр заг. хемії і рим. права, в найближшій будучині будуть могли бути системізовані дві катедри інші з викладною рускою мовою, а се: катедра географії і катедра цивільної процедури. Ту ухвалу предложено міністерству віроісповідань і просьвіти разом зі звітами виділів. Такий самий погляд

висловив ректор в донесенню, яке переслав міністерству разом з ухвалою академічного сенату і звітами виділів. Бо звернув в ній з притиском бачність на вислова виділів, що виспе названі два доценти у властивім часі будуть могли бути виділами предложені на професорів. Зазначив також, що супроти частих нападів на характер університету як також супроти змагань правительства до утвореня двох нових руских катедр, показує ся вельми бажаним законне обезпечене польского характеру львівского університету. Під сим письмом підписаний теперішній ректор др. Марс.

— „Чудотворний лікар“. Є у Львові магазин цвѣтів під фірмою „Др. Е. Польончик“. Хто ближше не знав єго властителя, міг був думати, що то природник, любитель природи, маючи степень академічний посьвятив ся шлеканю цвѣтів. Тимчасом виявило ся, що др. Польончик, син покійного директора виділу школи в Снятині, має докторат медицини, практикував якийсь час яко лікар, а коли медицина не поплачувала, переняв фірму своєї фінки, яка мала у Львові базар цвѣтів і провадив єго сиравді взірцево. Перед роком забавляв ся дрови Польончикова лічити людей, але не звичайним способом, як се роблять інші лікарі, але при помочи „ясновидючого медиум“. Др. Польончик не потребував оглядати хорого, але питав про стан хорого, котрий міг бути навіть в Америці, загипнотизовану дівчину, а потім записував якісь спрепаровані ним ліки. Таке лічене мало бути успішне, передовсім для темних і забубонних. Жиди злітали ся до него цілими хмарами. Аж недавно Gaz. Nar. подала спосіб ліченя д-ра Польончика до публичного відома, інші часописи се підхопили і зробили чистий скандал. Палата лікарська не могла стерпіти, аби попри чудотворних рабінів були чудотворні лікарі і виточила д-рови Польончикова дисциплінарку. Тимчасом д-ра Пол. нема у Львові, бо виїхав до Італії, але в єго обороні появляють ся голоси поважних осіб, що лічили ся у него і мабуть ще зовсім не вилічили ся, коли беруть ся боронити методи ліченя хорого при помочи медиум. Оден з таких оборонців д-ра Польончика твердить в Gaz. Nar., що протягом півтора року др. Пол. уздоровив сотки хорих, покинутих іншими лікарями, і хоче доказати, що той спосіб ліченя хорого „на диспансе“ при помочи ясновидючого медиум є успішний і некаригідний. Та се як раз промовляє за тим, що такого „виліченого“ здало би ся передати опіці якого совісного лікаря-психіатра.

— Черновецка „Буковина“ обходить в сліду-

Матеріяли до історії зносин Галичан з Україною.

Листи Омеляча Партичного до Олександра Барвіньского.

Ч. 22.

Шановній Добродію!

Посилаю Вамъ два томи Основи. Старайтесь, що бь де не затрутила сь, бо треба би тоді ціле діло купувати. Старайтесь также, що вь найдальше до двохъ тижнівъ відосла-но назадъ до мене. Дальші томи пришлю по відобраню тамтихъ.

Засилаю повість Лучаковського. Я обіцявъ єму, що вь 19-імъ числі розпочне ся. Треба жь конче розпочати, нехай заохотить ся до що дальшої праці. По сій перній пробі пізнати, що вінъ небавомъ виробить ся на доброго повістяря. Лише язикъ ні спосібъ добре поправити; найдете и вь сій повістї деякі вавилонські конструкції.

Ганкевича філософію засилчу на одно число дальше. Не забудьте тільки те, що на 5-ій стороні під знакомъ V дописане, помістити на 4-ій стороні передъ „Однако“. Постарайте ся, що бь єго табелю надрукували добре. Дальше зь філософії надшло піздні-

ще, бо теперъ не змігъ я еще самъ роздивити ся.

Посилаю также одинъ віршъ п. Згарського и гагілку о Жельмані. Помістіть сю гагілку якъ можь скоро, бо я о Жельмані при гагілкахъ найбільше говорити буду.

Друкуйте также більше віршівъ у Правді, бо прози и такъ скупо. Завідоміть также про жизнь Куліша. Холмську допись пришлю до 10 числа.

Засилаю и Пипина. Може бь добре було заразъ у слідующихъ числахъ зачинати дещо зь того обзору.

Більше не пишу, бо часу нині не маю.

Вамъ щиро прихильний другъ

О. Партицький.

31. 5. 1868.

Ч. 23.

Шановній Добродію!

Пишу на карточці, що бь листу не переважила.

Мабуть знаєте, що оглядъ літературній п. Куліша вже присланий. Био-и бібліографічні замітки незадовго надійдуть.

Посилаю конець повістї. Матеріяль, якъ бачите гарній, але переведенне мірне. Треба було конець розділити на дві части и розширити драматичними придавками — однако авторъ не хотівъ на те пристати. Теперъ випавъ конець мовъ грєсть якої повістї.

Донесіть мені, що діє ся зь повістями Млаки и Шашкевича. Шашкевичови мож би, хиба переписавши, звернути. Коли обробить ціле такъ якъ початокъ, то можете єму еще 5 рн. обіцяти. Більше годі, ми не можемо за повість більше дати як 10 рн.

Лучаковський пише теперъ одну цілкомъ гумористичну повість.

На закінченне сєго півроку добре би дати яку повість зі Стороженка або Квітки. Роздивіть ся тамъ, щоби помістити.

Будьте ласкаві у моїй розбірці брошури Браїка вь посліднімъ уступі до 21-го числа місто: самогłosкї не мають жадної вартости поправити на великої або многої вартости.

Поправте также друкарські похибки вь 20 числі, ст. 239, вь примітці долішній: Місто *v z, x t a q* и *m x a o* має стояти *v z, x t a o* и *m x a o*.

Політичного програму ми жадного робити не будемо. Наше становисько не єсть таке, щобъ могли що зробити. Отъ бачите — Вахняний, мимо испиту, навіть суплентури дїстати не може...

Вашъ щирій другъ

О. Партицький.

ючим році 25-літній ювілей існування. Щоби його гідно звеличати, рішилась редакція видати перше в слідуючій році число в збільшенім об'ємі. Отсим просить ся всіх бувших П. Т. Редакторів „Буковини“ о надіслані інформацій, коли і як довго працювали вони в редакції „Буковини“ та хоч коротенький споминок із часів їхнього редагування. Рівнож просить ся всіх бувших сталих і привагидних співробітників о надіслані матеріялів най-далше до 28. н. ст. грудня с. р. — *Фр. Ковковський, Чернівці, ул. Петровича 2.*

— **Нещаслива пригода.** В монастирі Бенедиктинів в Перемишлі одна з монахинь, Кулекунда Вавшкевичівна, запускала підлогу і необережно нахилила свічку до терпентину. В одній хвилі терпентин вибухнув і горючі обклали цілу монахиню. На крик нещасливої прибігли дві пенсіонарки і старали ся прибавити огонь подушками і коцками, але і подушки почали горіти. Тоді дівчата отворили вікно і кричали. На вид диму і на крик дівчат заалармовано пожарну сторожу, яка прибула чим скорійш, але придверничка не хотіла впустити мужчин до монастиря, не знаючи нічого про нещастє. Коли вкінці згодила ся, аби вийшло до середини двох пожарників з начальником, було вже за пізно до рятунку. Огонь вправді загашено, але Вавшкевичівна так тяжко попекла ся, що небавом померла.

— **Опалюване мешчань кипячкою.** В Галичині видобувають стілько кипячки, що не сила її ніяк зужити, мимо значного вивозу поза границю. Розуміє ся, що така грабіжна господарка замість мільонових зарібків приносить банкрутства нафтових підприємств, бо видобутої кипячки нема де згрозешити, ані перемагастинувати. Нафтарі відбувають що раз наради і товчуть ся по всіх усяодах, щоби найти жерело збуту кипячки. В останніх часах придумано опалюване залізничних локомотивів кипячкою а заряд залізниць розписав вже офери на перемину теперішних печей до опалювання нафтою. Се дуже гарно стало ся. Але найшли ся мудрагелі, які говорять, що й звичайні печі домашні можна огрівати кипячкою. На сю справу хочемо звернути бачність інтересованих, щоби не дали ся обманити. Поки що нема такого приряду, який би при помочи кипячки міг огріти домашню піч дешевше як деревом або вуглем. Кажуть, що навіть пів літра чи літр кипячки огріє печ, а се не правда. Сама кипячка є дуже дешева, але банька, в якій она горить, коштує кільканадцять корон і та власне квота має бути марно викинемим грошем. Сей приряд в роді баньки, що вкладає ся в рушт печі, потребує ще уліпшення, аби поломінь могла в виді вахляря обняти боки печі. Тепер полумінь та під силою продуву до комина несесь прямо-вісно в гору і не годна огріти печі. Хяба би залаяв цілу печ кипячкою, то може було би з того відповідне тепло для мешканя.

— **Циганська пошесть.** В чесанівськім повіті волочать ся ватаги циганів в той спосіб, що ватага за ватагою закватировувала ся в селі. Коли перша ватага забрала ся, займала є місце друга і т. д. В слід за першим побутком циганів почали в селі гинути безроги і кури. Падлину забирали сейчас цигани до свого табору і зїдали. Селяни попадали в розпуку. Аж жандармерія повело ся вислідити, що цигани тріля безрогу затровним зерном, аби придбати собі пров'янтів. Жандармерія дігнала першу ватагу циганів в Тухлі під Радимном і арештувала двох циганів, при яких найдено мішок з затровним зерном і багато крадених річий.

— **Дрібні вісти.** Цісар затвердив вибір Ервина Віндакевича, гірничого радника в Ліску, на заступника повіт. маршалка в Добромилі. — До податкового уряду в Підволочисках хотіли вломати ся оводі в нощі якісь опришки і вивертали діру в мурі. Мур був грубий так, що виломали єго лише до половини і утїкли. — На основі цісарского розпорядку з дня 14. с. м. судові адюнкти мають від тепер уживати титулу судіїв, судові секретарі титулу

повітових судіїв, а дотеперішні повітові судіїв титулу повітових судіїв і начальників суду. — В Хороброві, сокальського повіта, хтось підпалив двірську стирту. Вітер був сильний і переніс пожар на село, яке вигоріло до тла, з вимком чотирох господарів.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Дрогобичі.** (Саля Міска. Початок 7. вечер. Білети продає раніше „Народна Торговля“).

В п'ятницю дня 25. грудня „Хата за селом“ народна драма зі співами і танцями в 5. діях перероблена з повісти Крашевского.

В суботу дня 26. с. м. „Галька“ опера в 4 діях Ст. Моношюка.

В неділю дня 27. с. м. „Запорожєць за Дунаєм“ народна оперета в 3 діях Артемовского, закінчать „Вечерниці“ Ніщинського.

Ві второк дня 29. с. м. „Мари“ голосна родинна драма в 3 діях Г. Ібсена.

В середу дня 30. с. м. „Фавст“ опера в 5 діях а 6 відслонях К. Гунода.

— **Кваліфікаційні іспити** для учителів народних шкіл перед іспитовою комісією в Коломиї розпочнуть ся дня 11. січня 1909. Подана заосмотрені в метрику хресту, послідне свідоцтво шкільне, свідоцтво зрлості, короткий опис житя, виказ перестудированих діл номінаційні декрети і табелю кваліфікаційну треба вносити через дотичну раду шкільну окружну до комісії іспитової для учителів народних шкіл в Коломиї найдалше до кінця грудня с. р.

— **3 перемиської епархії.** Канонічну інституцію дістали оо.: Константин Гукевич на Жегестів, Алексей Гукевич на Квашениці (в дорозі заміни), Север. Ляницький на Грозьову і Мих. Посакира на Брусно. — Завідательство парохії Новосілки, дек. мостького, одержав о. Стефан Федорюк. Сотрудником в Радимні назначений о. Теодор Пасіницький — Крилошанські відзнаки одержали оо.: Алекс. Прислопский з Красною і Іван Мудрий з Бонарївки. — Правительство продовжило дотацию з рел. фонда на дальший рік для прив. сотрудников в Зиндрановій і Карлівкові.

— **Іменованя.** Старшим радником рахунковим в краєв. Дирекції скарбу іменований радник рахунковий Ів. Ляхмунд; радниками рахунковими іменовані ревіденти: Йосиф Нога, Володисл. Ламіньский, Йос. Миколайский, Ем. Куницький, Володисл. Гінтін, Володимир Штогрин і Ів. Лянденбергер.

Телеграми

з дня 23. грудня.

Новий Йорк. З Каракас в Венецуелі доносять, що президента Кастра усунено, бо виявило ся, що він належав до заговору на життя віцепрезидента Гомеза.

Будапешт. Президент кабінету др. Векерле виїхав вчєра до Відні.

Монахів. Вауг. Соуг. доносить, що папський нунцій у Відні о. Граніто зістане небавом кардиналом.

НА ДІС ЛАНЕ.

Др. Шимок Сафєр

отворив адвокатську канцелярію в Рожїтїові (в реальности п. Бергєра).

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперці з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурситов. педагогічного, а 5% на сироти і вдовь по священниках.

Держім ся покликву:
Свій до свого!

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензацийна програма
від 16. до 31. грудня 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по поз. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Товариство взаїмних обезпечєнь
„Дністер“
у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 проц.

Банк красивий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізані.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.008.364 —
„ резерви премій	„ 613.720 —
„ спец. на звороти	„ 50.939 —
„ на ріжницю курсів	„ 3.437 —
„ резерви спеціальної	„ 35.000 —
„ емерит. урядників	„ 218.364 —
инші фонди заосмотрєня	„ 40.000 —
Разом сума	К 1.964.824 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в нощі
Кракоча	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракоча	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Рашєва	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:45	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:35	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	9:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в нощі
Кракоча	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракоча	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гашєва	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друк. — Поїзди їдучі лише в неділі означені ↑.

